

La manera infantívola com tractem els nostres fills

Simon Stephens

Acostumo a parlar molt de com treballava quan feia de mestre. El cert és que vaig fer aquesta feina durant un període molt breu. El temps és subjectiu, no cal dir-ho, i sovint em sorprèn el poc temps que de fet vaig treballar a l'Escola Eastbrook de Dagenham. Vaig estar-hi en nòmina durant un any i un trimestre, tot i que també vaig fer-hi les pràctiques mentre estudiava magisteri. Em desconcerta veure que he treballat cinc vegades més com a escriptor que com a mestre. La meva feina a Dagenham va tenir un impacte enorme en la meva imaginació.

Vaig deixar l'ensenyament l'any 2000 per ocupar el lloc de dramaturg resident del Royal Court. Una de les meves tasques com a dramaturg resident era llegir obres que ar-

ribaven al teatre i assessorar el director artístic sobre si havia de muntar-les o no. Recordo que em va sorprendre que moltes de les obres que llegia incloïen personatges menors d'edat. Tanmateix, gairebé tots els menors dramatitzats, en ocasions per autors de gran vàlua, o bé parlaven ben poc o parlaven molt malament o ni obrien la boca. Era com si els autors de les obres no coneguessin les veus dels personatges que escrivien. O com si no confiessin que els joves actors i actrius poguessin expressar aquelles veus. Era un temor que contrastava amb la vivacitat i l'energia dels alumnes a qui donava classes a Dagenham. Volia escriure una obra que poguessin representar actors adolescents però tan complicada, adulta i estimulants com fos capaç de concebre-la.

Vaig escriure una obra que vaig titular *Hérons*. Es va muntar al Royal Court l'any 2001 i des d'aleshores s'ha representat de tant en tant a Alemanya i a altres països europeus. La primera acotació escènica diu: «El repartiment d'aquesta obra s'hauria d'escollir acuradament d'acord amb l'edat». És una acotació escènica que va cridar molt l'atenció quan es va representar per primer cop i que encara ara de vegades continua creant suspicàcies.

Els personatges de l'obra tenen entre 14 i 17 anys. Tot i que no en tots els muntatges els papers els representen joves actors, considero que els millors que he vist són aquells en què sí que hi figuraven.

Per a mi és interessant saber per què els responsables dels teatres es posaven nerviosos a l'hora d'acceptar posar-la en escena. És una direcció escènica que té certes implicacions per a qualsevol sala de teatre que es decideixi a muntar l'obra. Algunes de les conseqüències són d'ordre administratiu o econòmic. D'altres són de tipus artístic. Al teatre britànic els repartiments joves poden comportar

algunes dificultats, perquè quan un jove actor o actriu ha d'assajar ha de deixar d'assistir a classe. A part de les qüestions morals de separar els menors del seu medi escolar, això pot representar un cost econòmic elevat per als teatres, perquè han de contractar obligatòriament persones que se n'ocupin. Són pocs els actors i actrius de menys de 20 anys que irradien aquesta mena d'atracció per les grans estrelles que fa que incloure'ls en el repartiment sigui sinònim de guanys a la taquilla. Així doncs, els actors joves poden ser cars i representar riscos afegits.

Des del punt de vista artístic aquests reptes són més subtils. Al primer muntatge de *Hérons* es va discutir molt sobre si els actors podrien aprendre's el text. Sobre si podrien mantenir la presència sobre l'escenari. Sobre si, fins i tot en una sala petita, podrien projectar la veu amb prou claredat perquè se'ls entengués. També hi havia una preocupació més interessant sobre la capacitat d'actuar dels actors. L'actor britànic Nick Tennant hi feia el paper de Charlie, el pare del protagonista. Al cap d'al-

gunes setmanes d'assaig va observar que la formació actoral de què mancaven els actors joves del repartiment no anava en detriment de la seva aptitud per actuar. La formació actoral no ensenyava els actors a actuar, afirmava. Ensenyava els actors i actrius a assajar.

A l'estrena mundial de *Hérons* els actors i les actrius sovint van tenir moments d'instint i d'intuïció meravellosos que, alhora, en reflectien la inexperiència. El repte consistia a preparar-los de manera que poguessin repetir aquells passatges una vegada i una altra, o fins i tot aprofundir-hi, o explorar-los, o fer-los més complicats.

El muntatge el va dirigir Simon Usher. La cura, el detall i la precisió amb què va treballar amb el jove repartiment van ser extraordinaris. Va compensar la seva manca d'experiència amb el seu rigor i la seva minuciositat. Mai no els va tractar amb condescendència. Mai no els va tractar com criatures. Mai no va rebaixar les expectatives que hi havia posat o els va tractar de forma diferent com tractava els actors i actrius adults.

Per tant, va aconseguir crear una cosa realment sorprenent.

Perquè, malgrat tots els problemes administratius que pot comportar contractar actors i actrius menors d'edat, i malgrat totes les complicacions econòmiques que això implica o les àrdues discussions sobre la tècnica i la formació actoral, els actors de *Hérons* van produir una cosa sorprenentment autèntica i visceral. Els actors que van intervenir en aquell muntatge van actuar amb una mena d'honestat extraordinària i una veritat intuïtiva que no s'hauria pogut reproduir si hi haguessin participat actors de més edat.

La decisió d'incloure en el repartiment actors més joves va sorgir d'un impuls que vaig anar desenvolupant mentre treballava a Dagenham. Tenia i continuo tenint una confiança indeleble en els joves d'Anglaterra. Confio en la seva capacitat de treballar i en la seva capacitat de comprendre i comunicar idees que són difícils o pertorbadores o contradictòries. Entenen les coses. De vegades els pot faltar el vocabulari necessari per ex-

pressar el que entenen, però crec que sovint ho aconsegueixen.

Tinc molts records d'aquell muntatge. Va ser la meva primera obra al Royal Court. Recordo com va ser-ne, de pertorbador, l'atac físic contra Billy Lee Russell, el protagonista interpretat pel noi de 14 anys Billy Seymour. Va ser pertorbador per a tot el públic. El crític de *The Guardian*, Michael Billington, va descriure la interpretació de Seymour en el paper de Billy Lee com una de les millors actuacions per part d'un jove actor que havia vist des de la pel·lícula de Ken Loach *Kes*. Vaig ensenyar-ho a Billy. Mai no havia vist *Kes*. Em va preguntar si era un compliment. Li vaig dir: «I tant que sí, Billy, és tot un compliment.»

Billy Seymour i els altres actors i actrius del muntatge van comunicar l'amor i la tendresa, la vulnerabilitat i l'enginy de l'obra amb molta precisió. Per això va ser sorprenent. Va ser sorprenent perquè l'obra va ser ben interpretada. Va ser sorprenent perquè va ser ben dirigida. Però també va ser sorprenent perquè el reparti-

ment era tan jove. La seva joventut va aportar una autenticitat que hauria estat impossible fingir.

Des d'aleshores he escrit molts personatges menors d'edat. Sovint escullo actors i actrius adults, però joves. Penso que això ha estat important especialment en sales amb pressions tècniques més grans. Però en poques ocasions he vist aquests actors de més edat recrear l'autenticitat i l'energia, l'impuls i la claredat i la veritat d'aquell grups d'actors i actrius de *Hérons*.

Em sento abocat a escriure una vegada i una altra sobre els nostres joves. I per moltes raons. Les meves experiències com a mestre continuen ben vives en mi. D'altra banda, les meves experiències com a pare de tres criatures m'han influenciat molt profundament. En la meva imaginació no deixo de replantejar-me el futur dels meus propis fills. Reflexiono sobre els traumes que poden viure i l'esperança i la pèrdua que poden sentir com una manera de fer que el meu jo i la meva pròpia infantesa tinguin sentit.

Però encara hi ha una altra raó. En un informe publicat per la Universitat de York sobre el benestar dels menors a 29 països europeus, els britànics hi ocupaven la posició número 24. Només els menors de Romania, Bulgària, Letònia, Lituània i Malta estaven per sota del Regne Unit quan es considera el seu benestar en termes de salut, relacions, recursos materials, conducta, educació i habitatge. Poques han estat les millores des que la Unicef va publicar un informe semblant ara fa dos anys.

Els britànics tractem malament els nostres fills. Els marginem. En desconfiem. Creuem el carrer per evitarlos. Ens fan por. En el mateix període de dos anys ha augmentat prodigiosament el pànic pel que fa als crims per arma blanca perpetrats per adolescents o la tinença d'armes, la sexualitat entre els més joves i els embarassos adolescents o l'obesitat infantil. L'any 2005, tres dels quatre nois que van posar bombes suïcides al metro de Londres eren adolescents. En poques ocasions es té en consideració la joventut, junt amb la seva religió o raça, com a motors de la seva conducta.

Com a mestre, i com a pare, viure en un país que tracta els seus fills tan malament m'afecta. Com a escriptor em motiva a escriure.

Escrivim per explorar ruptures. Escrivim per fer que tingui sentit el que és il·lògic o per completar interrupcions. Penso que la gent d'Anglaterra estem obligats a considerar com pugem els nostres fills. El poeta Blake Morrison a *As If*, a el seu extraordinari examen de l'assassinat del nen James Bulger a Liverpool al principi dels anys noranta pels xicots de deu anys Robert Thompson i John Venables, suggeria que en el futur la gent veurà amb horror la manera com els britànics tractem els nostres fills. Ens consideraran infantívols per la manera com tractem els nostres fills. Em sento obligat a explorar aquesta ruptura.

Com a treballador del teatre confio que és possible fer aquestes exploracions amb joves actors i actrius i amb el teatre per a joves. Al Regne Unit el teatre per a joves està marginat. Se'l considera una part inferior d'una forma d'art adulta. Quan es

convida els joves al teatre, sovint es fa de forma condescendent o simbòlica. Al Regne Unit, quan són al teatre, als joves els veiem de forma semblant a quan són al restaurant. Ens molesten. Entenem que podria ser útil o adequat que hi fossin, però desitgem que no hi siguin.

No cal que sigui així. Aquest any he assumit el càrrec de director artístic del Lyric Theatre de Hammersmith. La feina del teatre per a joves que s'hi du a terme em serveix d'inspiració. Volem que ocupi el centre de la programació. Somiem crear la mena de Companyia de Teatre Juvenil que defineix bona part de les millors sales de teatre alemanyes.

En una cultura que margina tant els seus joves, això pot no ser gens fàcil. Però és possible. I, revivint els records de *Hérons* quan faig aquesta proposta, penso que si s'aconsegueix pot ser una experiència teatral tan viva i important com em pugui imaginar.

La meva obra més recent es titula *Punk Rock*. Planteja la possibilitat que a una escola privada del nord

d'Anglaterra un alumne pugui agafar una escopeta i cometre una matança entre els seus companys. Això ha passat clarament als Estats Units i a Alemanya, i també a Escandinàvia. Mai no ha passat a Anglaterra. No puc evitar pensar que podria passar. La idea m'espanta. No sé què fer amb aquest terror. Només intentar que tingui sentit mitjançant l'escriptura. I creant obres que ho examinin. I, amb sort, contractant joves creadors teatrals a l'hora de fer aquest teatre.

Això no solucionarà res, però bé podria ser un intent de moure's en la bona direcció.

Simon Stephens
és dramaturg i des del 2009,
associat a la direcció artística
del teatre Lyric Hammersmith
de Londres.